

Borovnice, slavnostní otevření 27. června 2020

**MARE
CZECH**

ISBN 978-80-53050-06-7

9 788053 050067

Jan Doubek, Břetislav Koč – Dvacet let činnosti Sekce větrné mlýny v rámci Kruhu přátel Technického muzea v Brně

Dvacet let činnosti Sekce větrné mlýny v rámci Kruhu přátel Technického muzea v Brně (2005–2025)

Jan Doubek, Břetislav Koč

Dvacet let činnosti Sekce větrné mlýny v rámci Kruhu přátel Technického muzea v Brně

Jan Doubek, Břetislav Koč

Choltice

Jindřichovice p. Sm.

Klobouky u Brna

Kuželov

Partutovice

Přemyslovice

Příčovy

Retz

Rožnov p. Radhoštěm

Ruprechtov

Rymice

Skalička

Spálov

Stará Ves u Bilovce

Starý Podivorov

Štípa

Těšany

Václavovice

Obsah

Pozdrav Evy Dvořákové, NPÚ	4
Pozdrav Ivo Štěpánka, ředitele TMvB	7
Pohled předsedy Jana Doubka	8
Jak šly roky	18
Naši členové	26
Evropou za větrnými mlýny, aneb kde jsme byli	28
A co dál?	34
Autoři fotografií	35
Použité zkratky	35

Copyright © 2025 by Jan Doubek & Břetislav Koč
Copyright © 2025 for the Czech edition by Sekce větrné mlýny KP TMB
and Mare-Czech

ISBN 978-80-53050-06-7

Pozdrav Evy Dvořákové, NPÚ

Co nevidět uplyne tisíc let od první písemné zmínky o větrném mlýnu na území Čech (1277) a téměř tisícovku větrných mlýnů, stojících i zaniklých, jak v Čechách tak na Moravě, se podařilo v minulém století dohledat malé hrstce badatelů, k nimž patřili především Václav Burian, následovala další jména Ota Pokorný, Josef Vařeka, Luděk Štěpán či Miroslav Berka. Samostatnou kapitolu v technologii tvoří větrné turbíny typu Halladay, které v 80. letech 20. století mapoval Jiří Jaroš.

Na základě těchto poznatků o větrných mlýnech a zejména pro jejich výjimečné situování v krajině se ve druhé polovině 20. století podařilo zařadit do tehdy vznikajícího Státního seznamu kulturních památek, oproti jiným segmentům technického dědictví, značný počet těchto reprezentantů. A zdálo se, že kapitola „větrné mlýny“ je dostatečně pokryta. Na počátku 90. let 20. století před památkovou péčí stály úplně jiné výzvy. Seznam kulturních památek bylo třeba doplňovat o bílá místa jiných výrobních odvětví, jakými bylo hornictví, či hutnictví už s přihlédnutím k útlumovým programům velkých areálů těžkého průmyslu. A tak milé větráky zůstaly stát stranou výzkumných programů i dotací na opravy.

Sem tam se sice v průběhu času objevily nějaké akce, jako tomu bylo v případě obnovy větrného mlýna v Kuželově pod správou TMvB, větrného mlýna s Halladayovou turbínou v Ruprechtově, či instalace ve skanzenu v Rožnově pod Radhoštěm, ale to bylo tak všechno. V terénu se nepohyboval nikdo, kdo by se jimi soustavně zabýval. O to větším překvapením bylo, když se objevil pan Ing. Jan Doubek, majitel větrného mlýna, jehož zájem na záchraně, obnově i mapování byl obdivuhodný. A nezůstal sám. Spolu s řadou dalších nadšenců, z nichž namátkou jmenujme Břetislava Koče, Ondru Mertu nebo Radima Urbánka se podařilo ustavit Sekci větrných mlýnů při Klubu přátel Technického muzea v Brně, která svou bohatou a neúnavnou činností v podobě propagace, poradenství a brigád tento fond nejen odborně doplňuje, ale zasloužila se i o vznik databáze větrných mlýnů. (Douška – nezastupitelný zdroj informací pro potřeby památkářů!). K propagaci větrných mlýnů přispívá i konání různých akcí zpřístupnění v rámci spolupráce s Českou společností pro větrnou energii a v letošním roce se uskutečnil 1. ročník Dne otevřených mlýnů.

Takže přátelé, díky za záchranu těchto unikátů, které nejsou jen nemovitostmi, ale jsou také nositeli nemateriálního dědictví v podobě stopy zachování zaniklého procesu výroby. Poděkování patří všem, kteří se podíleli na jejich zachování s pocitem, že větrné mlýny do naší kulturní krajiny patří a jsou nedílnou součástí naší technické historie.

*Eva Dvořáková,
oddělení specializací, NPÚ Praha*

Pozdrav ředitele TMvB

Větrné mlýny jsou více než jen technické stavby, které sloužily k mletí obilí nebo čerpání vody. Jsou to symboly minulosti, které nás spojují s dobami, kdy lidská vynalézavost hledala způsob, jak využít sílu přírody k ulehčení každodenního života. Větrné mlýny, ve své nádherné jednoduchosti a křehkosti, stále vyvolávají obdiv a úctu – nejen svou funkcí, ale i svou krásou a elegancí.

Technické muzeum v Brně má ve své péči Větrný mlýn v Kuželově, nyní národní kulturní památku. Tento objekt muzeum zrekonstruovalo až do funkčního stavu. Ve snaze zdokumentovat tyto památky na jižní Moravě pracovníci muzea provedli koncem 90. let minulého století krajinný průzkum v rámci projektu „Katalogizace větrných mlýnů na Moravě, zpracování a vyhodnocení technických parametrů využitelných pro záchranu památek.“

V roce 2005, po velké výstavě „Větrné mlýny včera a dnes“ byla na základě zájmu skupiny nadšenců, kteří se o tuto problematiku zajímají, založena v rámci Kruhu přátel Technického muzea v Brně nová „Sekce větrných mlýnů“. To je začátek činnosti sekce, která v tomto roce slaví 20 let své existence a práce na dokumentaci a popularizaci větrných mlýnů.

Přeji členům této sekce mnoho dalších úspěšných let v jejich činnosti.

*Ivo Štěpánek,
ředitel Technického muzea v Brně*

Pohled předsedy

Když moji rodiče v roce 1967 kupovali jako rekreační objekt větrný mlýn v obci Kořenec, netušil jsem, že se větrnými mlýny budu zabývat dalších 60 let. A doufám, že ještě pár let mi to uzdraví umožní. Po smrti mého otce v roce 1981 na mě přešla povinnost o mlýn pečovat. Začal jsem od pamětníků a z archívu shromažďovat vše, co se týkalo našeho mlýna. Na to navázal můj zájem o funkci mlýna, technologii mletí, historii větrných mlýnů v okolí i v celé republice. Za 25 let se mi podařilo shromáždit dost rozmanitého textového i obrazového materiálu. Proto jsem ve spolupráci s Technickým muzeem v Brně (TMvB) v roce 2005 uspořádal výstavu **Větrné mlýny včera a dnes**. Výsledky svého bádání jsem také shrnul do publikace **Dochované větrné mlýny a mlýnky v České republice** vydané TMvB. U příležitosti výstavy jsme s muzeem uspořádali seminář o současnosti větrných mlýnů, který poctila svojí účastí a příspěvkem úžasná paní Theresa Bergmann, spolumajitelka větrného mlýna v Retzu v Rakousku.

Při výstavě *Větrné mlýny včera a dnes* v TMvB byla pokřtěna kniha o větrných mlýnech

A tady vznikla myšlenka založit společnost přátel větrných mlýnů. V rámci Kruhu přátel Technického muzea v Brně jsme založili novou skupinu – **Sekce větrných mlýnů**. Sekci tvořili majitelé mlýnů, muzejníci, novináři, a hlavně zapálení fandové. Do okruhu našich zájmů patří zásluhou kolegy Břetislava Koče i větrná čerpadla.

Hlavní cíle společnosti byly a stále jsou:

- Zajistit vzájemnou informovanost členů o dění okolo větrných mlýnů v ČR

- Rozšiřovat naše znalosti o technologickém vybavení a funkci větrných mlýnů
 - Pomáhat si navzájem při opravách, restaurování i celkové obnově dochovaných větrných mlýnů, mlýnků a čerpadel
 - Seznamovat s těmito jedinečnými technickými památkami širokou veřejnost
 - Pomáhat majitelům větrných mlýnů s administrativou pro jejich zachranu a údržbu, včetně odborných posudků a žádostí o dotace
- Jsem přesvědčen, že se nám během uplynulých dvaceti let tyto cíle dařilo docela dobře naplňovat.

Na vedení sekce se kromě mě podíleli Břetislav Koč, Radim Urbánek, Eva Svobodová a Petr Veselý. Našimi čestnými členy se stali paní Therese Bergmann a Luděk Štěpán, zakladatel, tvůrce a dlouhodobý ředitel skanzenu Veselý Kopec na Českomoravské vrchovině.

Naši čestní členové paní Therese Bergmann a Luděk Štěpán

Vzdělání – poznání

V počátcích naší činnosti jsme převážně čerpali z materiálů TMvB. Pomohli nám hlavně pracovníci Mirek Břínek a Libor Procházka a jejich archívy. Následně jsme prošli archívy většiny poboček Národního památkového ústavu, regionálních muzeí i dotazníky Mlynářského ústředí z roku 1939. Zajímavé poznatky nám poskytly publikace a archívy etnografů Josefa Vařeky, Václava Buriana a Oty Pokorného, skanzenu v Rožnově a práce ředitele TMvB Miroslava Berky.

Vzhledem k tomu, že už 70 let žádný větrný mlýn nemele a skuteční mlynáři už nejsou mezi námi, museli jsme se terminologií a technologií mletí učit na historických mlýnech vodních. Zde nám stali průvodci a zdroji informací hlavně Lu-

děk Štěpán a Radim Urbánek. Reálné mletí jsme se učili a stále učíme na vodních mlýnech v Oblazech (SR), v Býkovicích, na Veselém kopci a ve skanzenu Strážnice. Předseda sekce absolvoval v letech 2011–2012 odborný dvouletý kurz památkové péče pořádaný NPÚ.

Účastníci exkurze u zbytků po větrném mlýnu v Příkrakově (CR)

Pro informovanost členů jsme dvakrát ročně vydávali zpravodaj **Hasačert** a později jeho menší obdobu **Hasačertík**. Časopis obsahoval kromě informací o aktuálním dění i odborné články sloužící k hlubšímu poznání funkce a potřebné údržbě našich mlýnů. Redakci i tisk zabezpečoval Petr Veselý. Od roku 2018 už vychází náš zpravodaj **Na vědomost se dává...** 2x ročně v elektronické verzi v redakci Břeti Koče a mě. Každý rok pořádáme společné setkání členů na jiném místě republiky, abychom si večer předali zkušenosti a druhý den navštívili větrné a případně i zajímavé vodní mlýny v okolí.

Od samého začátku jsem členem organizace TIMS, spolupracujeme s kolegy na Slovensku (Dr. Mlynka, Martin Petráš) a v Rakousku. Obzvláště úzká a plodná je spolupráce s majiteli větrného mlýna v Retzu reprezentovaná paní Theresou Bergmann. Proběhlo mnoho vzájemných návštěv a exkurzí. Kolegové z Rakouska se účastnili i několika našich zahraničních exkurzí.

K rozšiřování našich znalostí pomáhaly i výjezdy za hranice Česka. Podnikli jsme celkem 15 zahraničních zájezdů s cílem poučit se na větrných mlýnech v okolních zemích. Procestovali jsme Evropu od pobřeží v Normandii ve Francii až po estonský Tallinn. Navštívili jsme celkem 13 zemí (některé opakovaně) a prohlédli si desítky větrných mlýnů. Pomohlo nám to zařadit si vývoj a vybavení našich mlýnů do celkového evropského rámce. Zájezdy organizovali B. Koč, R. Urbánek a já.

Zahraniční poznávací cesty: 2006 Gifhorn, 2007 Polsko, 2008 Rakousko 2009 Severní Morava s jižní Polsko, 2010 SR a Rakousko, 2011 Rumunsko, 2011 Dánsko I, 2012 Maďarsko, 2013 Litva, 2014 Francie, Belgie, 2015 Dánsko II, 2015 Německo (větrná stodola), 2017 Estonsko, 2018 Holandsko (půjčenými loděmi po kanálech), 2024 Německo – Lužice.

Odborná činnost

Pravidelně se aktivně účastníme konferenci o technických památkách (Vesnické technické památky a Vodní mlýny) pořádaných našim členem Radimem Urbánkem v muzeu ve Vysokém Mýtě a později v Ústí nad Orlicí. Příspěvky máme i na konferencích pořádaných jinými organizacemi, například Národopisnou společností a Technickým muzeem. Přednesli jsme přes 34 samostatných příspěvků týkajících se historie, současnosti, konstrukce a funkce větrných mlýnů a větrných čerpadel, tři dokonce v zahraničí (Rakousko, Francie).

Nejdůležitější částí naší činnosti bylo a je zachránit co nejvíce z toho, co nám z původní tisícovky větrných mlýnů, mlýnků a čerpadel na našem území dochovalo. Dochovaly se tři typy mlýnů: celodřevěný tzv. němec-ký, kamenný tzv. holandský a malý větrný mlýnek v turbínou. Dnes je již jen 79 míst, kde stojí větrný mlýn a 78 míst, kde stojí mlýnek nebo alespoň jejich zbytky. Veřejnosti je přístupných 25 z nich. Kolik stálo větrných čerpadel se již nedopočítáme, ale stojících můžeme napočítat 16.

Malý větrný mlýn ve Spálově před opravou a současný stav

Zhotovujeme odborné posudky, návrhy na opravy i pro jejich realizaci. S Janem Kandlerem, majitelem větrného mlýna v Partutovicích, jsme posuzovali stav mlýnů ve Staré Vsi, Cholticích, Porubě, Skaličce a Spálově. S Radimem Urbánkem jsme zpracovali posudek pro větrný mlýn v Retzu (Rakousko). Můj posudek pomohl v opravě mlýnů v Třebíči, Holíči (SR), Hlavnici, Horních Životicích a při přípravě na obnovu mlýna v obci Určice. Pavel Hajkr, majitel větrného mlýna v Přemyslo-

vicích, opravuje kromě svého mlýna i mlýny v Kořenci, Hlavnici, Horních Životicích a čeká ho mlýn ve Staré Vsi. Zorganizovali jsme několik záchranných brigád. Těsně před zánikem jsme zachránili malý mlýn v obci Spálov a stavěli větrný mlýnek s turbínou v Přemyslovicích, přenesený v rozpadajícím se stavu z Vyšší Lhoty (FM).

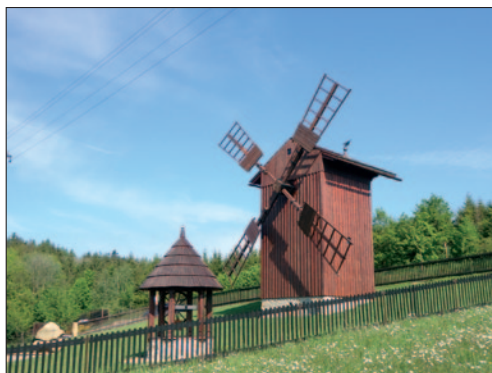
K dnešnímu dni mohu s radostí konstatovat, že už není žádný větrný mlýn, kterému by hrozilo chátrání, případně zánik. V posledních letech se konečně vyřešily dlouholeté majetnické spory u dvou mlýnů německého typu na severu Moravy a začaly jejich důkladné opravy (Hlavnice, Horní Životice). Zásadní opravy proběhly na mlýnech v Horním Podluží (majitel arch. I. Koukol), Vrátně (A. Křemen), Třebíči, Staré Vsi, Přemyslovicích (P. Hajkr), Cholticích (R. Romfeld), Partutovicích (J. Kandler) a Kořenci (J. Doubek). Architekti manželé Sládkovi opravili vlastní větrný mlýn v Ruprechtově s Halladayovou turbínou, který je světovým unikátem.

S naší pomocí a zásluhou vznikly už i tři věrné repliky větrných mlýnů. Replika mlýna německého typu stojí zásluhou J. Chvojky v Borov-

nici (technologie vyrobil Fr. Mikyška). Replika holandského typu stojí v obci Jalubí (kreslil arch. Sládek). Do repliky větrného mlýna horského typu v osadě Medůvka dělal technologii opět Fr. Mikyška. Další repliku německého typu si postavili sami ve skanzenu Krňovice. A další stavby replik se chystají.

Podobná situace je i s větrnými mlýnky s turbínou. Na Ostravsku jich v prvním polovině dvacátého století stálo několik set. Dnes jich stojí (ale v různém stavu) již jen něco přes sedmdesát. Ty jsme našli rozsáhlým terénním průzkumem, kterého se účastnil Karel Mlýnek, Radim Urbánek a já. Členové sekce vyvinuli značné úsilí, aby už žádný z nich nezanikl. Formou publikace vydané v TMvB, výstav, přednášek a osobní agitaci se podařilo vzbudit v obcích zájem o tuto technickou zajímavost. Podle mojí výkresové dokumentace se jich už pět dočkalo kompletní renovace a jsou přístupné zájemcům jako tzv. rozptýlený skanzen a staly se i místem obecních událostí. Spolu s Radimem Urbánkem jsme vybrali dva nejlepší a podali návrh na jejich památkovou ochranu. Na památkovou ochranu jsme navrhli i jediné funkční větrné čerpadlo v obci Radíkov.

Repliky větrných mlýnů: německého v Borovnici (TU), holandského u Jalubí (UH) a horského v Medůvce (VS)

Malé větrné mlýnky v Těrlicku 215 (nahore), v Těrlicku 115 (KL) a větrné čerpadlo v Radíkově (PR)

Větrná čerpadla hledal v terénu i v archívech Břetislav Koč. Postavených bylo, hlavně zásluhou firmy KUNZ Hranice na Moravě několik set. Funkční se dochovalo jediné, nefunkčních artefaktů s původními rotory (nebo jejich replikami) je 10, po několika dalších zůstaly jen více či méně korodující stožáry, postupně mizející. Stavba větrných čerpadel se odehrála v časově omezeném období na přelomu 19. a 20. století, pak je nahradila elektrická čerpadla.

Po nedochovaných čerpadlech se zřídka dochovaly konkrétní informace, nebyla zakreslována do map, pamětníci už většinou nežijí, takže nejspolehlivějším zdrojem jsou historické pohlednice. Těmi je dokumentováno asi 100 čerpadel, které mohou být použity k více či méně přesné lokalizaci jejich polohy.

Několik objektů se nám podařilo zachránit formou transferu. První byl mlýn z obce Spálov – jehož technologii jsme převezli do skanzenu v Rymicích, druhým transferem se stal loni převoz větrného čerpadla z obce Bohdíkov do pivovarského muzea v Kostelci nad Černými lesy. Na převoz jsou připraveny části mlýnu ve Velké Skornici.

Deseti studentům jsme pomohli se zpracováním jejich ročníkových a diplomových prací.

Propagace

Jedním z našich cílů bylo představit tento druh technické památky široké veřejnosti. Uspořádal jsem přes 35 populárních přednášek o větrných mlýnech v různých částech republiky. Často ve spojení s výstavou o větrných mlýnech s důrazem na mlýny v dané oblasti. Přes poněkud odlišný obsah měly většinou název **Kouzlo větrných mlýnů**. Výstav jsme připravili celkem 34 a některé z nich doplňovaly panely týkající se větrných čerpadel a cesty vývoje od mlýnů k větrným elektrárnám od Břetislava Koče. V pěti případech následovala i exkurze po větrných mlýnech v okolí. Opakovaně jsme se dostali s reportážemi do rozhlasu a o větrných mlýnech bylo natočeno s naší účastí sedm televizních pořadů:

2004 Toulavá kamera ČT1 (Klobouky, Ruprechtov, Ostrov, Rudice)

2004 Toulavá kamera ČT1 (Kořenec)

2004 Záběr TV Nova (Klobouky u Brna)

2010 Náš venkov ČT2 (Kořenec, Hačky, vodní mlýn Býkovice)

2018 Toulavá kamera ČT1 větrné mlýnky s turbínou (Horní Datyně, Šenov, Vratimov)

2024 Technické klenoty ČT2 (Kuželov, Starý Poddvorov, Ruprechtov).

Záběr z natáčení TV seriálu
Technické klenoty u větrného mlýna
v Kuželově (HO)

Reportáže z našich zájezdů i brigád točil Bedřich Ludvík. Natočil i samostatný film o Ruprechtově.

Publikace vydané členy sekce lze rozdělit do dvou skupin. Propagační pro širokou veřejnost a děti a knihy odborné. Mezi ty propagační patří různé letáky, dětská hra pexeso, (d)omalovánky pro nejmenší a poštovní pohlednice s obrázky zajímavých mlýnů.

Odborné publikace jsou:

KOČ, Bř.: Šance pro vítr, EkoCentrum Brno, 1989

DOUBEK, J.: Mapa Větrné a vodní mlýny, nakl. B.A.T. Program, s.r.o., 2002

DOUBEK, J.: Dochované větrné mlýny v ČR, TMvB, 2005

ŠTĚPÁN, L. – URBÁNEK, R. – KLIMEŠOVÁ, H.: Dílo mlynářů a sekerníků v Čechách II, Argo 2008

DOUBEK, J. – URBÁNEK, R. – MLÝNEK, K.: Větrné mlýnky s turbínou, TMvB, 2011

DOUBEK, J. – KOČ, Bř. – URBÁNEK, R.: Co roztácel vítr, nakl. PhDr. Ivo Sperát, Brno 2020

DOUBEK, J.: Větrný mlýn na Kořenci, nakl. Mare Czech, Praha 2022

DOUBEK, J.: Větrný mlýn Přemyslovice, nakl. Mare Czech, Praha 2025

DOUBEK, J. – KOČ, Bř.: Větrné mlýny a čerpadla na starých pohlednicích, nakl. Baron, Praha 2024

URBÁNEK, R.: Mlynářský slovník, NZM, 2024.

Na několika dalších publikacích jsem spolupracoval:

JANOŠKA, M.: Větrné mlýny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Libri 2003

Naše publikace

Úvodní panelstránek www.povetrník.cz a informační panel před větrným mlýnem v Přemyslovicích (PV)

HONKOVÁ, I.: Větrné mlýny
v Čechách, na Moravě a ve Slezsku,
Olympia 2010

KOL.: Vodní a větrné mlýny, vydalo Občanské sdružení ochránců
přírody Valašské Meziříčí, 2010

MALÝ, R. – HORSKÁ, E.: Rozára a Černý Petr čili O větrných
mlýnech, nakl. Běžilíška, 2020.

Počet článků do odborných, a také populárních, vlastivědných a turistických časopisů za těch 20 let už nespočítám. Využíváme každou příležitost, abychom veřejnosti představili naše větrné mlýny. Několik příspěvků máme i v zahraničních časopisech (TIMS, Francie, Ukrajina, Rakousko).

Veřejnosti jsou přístupné i internetové stránky **www.povetrník.cz**. Vymyslel je a vytvořil Petr Veselý. Od roku 2015 je převzala sekce a dostaly novou podobu, kterou jsme převzali od sprátcených stránek Rudy Šimka **www.vodnimlyny.cz**. Obsahují informace o jednotli-

vých dochovaných mlýnech i odborné a souhrnné články. Z českých krajů ČR již jsou zapsány nejen všechny mlýny a čerpadla existující, ale i všechny doložené lokality, kde mlýn či čerpadlo v historii stávaly. Na Moravě je zaneseno vše, co můžeme v terénu najít. Zaniklých lokalit je tam jen část. Zbývá doplnit už „jen“ 500 zaniklých lokalit, kde větrný mlýn na Moravě někdy stával. To je můj úkol do příštích let.

Pro devět mlýnů či mlýnků jsme navrhli a instalovali informační panely o tom kterém mlýně (Přemyslovice 2x, Kořenec. Příčovy, Václavovice, Spálov, Řepiště, Bruzovice, Šenov). Grafiku pro nás dělal Mirek Kubiš z TMvB.

Chci také pokračovat ve vydávání menších publikací o jednotlivých nejzajímavějších objektech. Již jsem vydal brožurku o svém mlýně v Kořenci, druhou v pořadí je publikace o mlýnu v Přemyslovicích a další bude o právě opravovaném mlýnu v Hlavnici. A pevně doufám, že stihnu ještě několik dalších.

Doubek Jan

Nositel titulu Rytíř památkové péče
Jihomoravského kraje za rok 2018,

držitel čestné plakety FIAM

Předseda Sekce větrné mlýny

v rámci Kruhu přátel Technického muzea v Brně

Doubek.mlyny@vetrnemlyny.info

Jak šly roky

Před naším letopočtem

- 2001** – získáno členství v organizaci The international Molinological Society
- 2002** – vydána mapa *Větrné a vodní mlýny*, nakl. BAT
- 2003** – přednáška ve větrném mlýně v Retzu *Větrné mlýny v Čechách a na Moravě*
- výstava v Ruprechtově *Současnost větrných mlýnů v ČR*
 - spolupráce a recenze knihy Martina Janošky *Větrné mlýny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*
- 2004** – výstava v Kořenci *Kouzlo větrných mlýnů*
- výstava a přednáška v Přerově *Kouzlo větrných mlýnů*
 - výstava v Praze s CK Pyros tour *Kouzlo větrných mlýnů*
 - Konference Vysoké Mýto, přednáška *Průzkum větrných mlýnků s turbínou*
- 2005** – **Založení sekce při konferenci a výstavě v TMvB**, 28 členů
- Hlavní cíle: - poznání stavu a technologie větrných mlýnů
- vzájemná pomoc při opravách a obnově dochovaných větrných mlýnů
 - propagace tohoto druhu technické památky
 - konference s mezinárodní účastí TMvB u příležitosti výstavy
 - přednáška *Větrné mlýny včera a dnes*
 - výstava v TMvB – *Dochované větrné mlýny a mlýnky v ČR*
 - vydání první publikace *Dochované větrné mlýny a mlýnky v ČR*, vydalo TMvB
 - výlet za větrnými mlýny na jižní Moravě (autobusem veteránem TMvB)
 - konference ve Vysokém Mýtě – příspěvek *Stav větrných mlýnů v ČR*
 - spolupráce s Rakouskem, přednáška *Perutě větrných mlýnů ve větrném mlýně v Retzu*
 - výstava v Nové Pace *Kouzlo větrných mlýnů*, podpora projektu stavby repliky větrného mlýna v Borovnici
 - výstava v Pozořicích *Kouzlo větrných mlýnů*
- 2006** – 34 členů, 2x vydán zpravodaj sekce Hasačert
- dlouhodobá expozice výstavy *Cestou větru* v Rymicích (do r. 2022)

- zájezd do Mezinárodního muzea mlýnů v Gifhornu (Německo)
 - přednáška ve Vráblích *Současný stav průzkumu dochovaných větrných mlýnů a mlýnků v ČR a SR*
 - vytvořeno logo sekce, autor P. Veselý
 - Petr Veselý zpracoval první verzi stránek www.povetrnik.cz
 - podány dva návrhy na památkovou ochranu větrných mlýnků, jeden na větrné čerpadlo
 - zasedání sekce v TMvB s exkurzí za větrnými mlýny na střední Moravě (Chvalkovice, Bařice-Velké Těšany, Rymice a Partutovice, návštěva výstavy v Rymicích (účast 20, bus TMvB)
 - navázání spolupráce se Slovenskou molinologickou společností
 - průzkum ve větrném mlýně Světlíku.
- 2007** – 34 členů,
- opravy mlýnů v Litultovicích (R. Romfeld) a Přemyslovicích (P. Hajkr)
 - brigáda členů sekce na záchraně mlýna ve Spálově
 - zasedání sekce v Pravoslavné akademii Vilémov a návštěva větrných mlýnů v okolí (Hačky, Ostrov, Rudice, zvenku Petrovice, Němčice, Ptení, Přemyslovice, Kořenec, Ruprechtov) autobusem TMvB, účast 27 členů
 - zájezd do skanzenů v Polsku
 - náš člen I. Sládek vypracoval projekt na stavbu repliky větrného mlýna v obci Jalubí
 - účast na konferenci ve Vysokém Mýtě s přednáškou *Nové poznatky o technologickém vybavení větrných mlýnů v ČR*
 - výstava *Od větrných mlýnů k větrným elektrárnám* v Ruprechtově (autor Bř. Koč)
 - stálá výstavka v Jindřichovicích pod Smrkem *Přehled větrných mlýnů v ČR*
- 2008** – 37 + 2 čestní členové, 1x vydán zpravodaj
- setkání sekce v Oucmanicích, téma *Vodní mlýny ve východních Čechách* (Dr. Mlynka)
 - zájezd do Slupi (vodní mlýn) a do Rakouska (lodní mlýn u Orthu, větrný mlýn v Retzu, lom na mlýnské kameny v Pergu)
 - druhá brigáda členů sekce na mlýně ve Spálově
 - výstava a přednáška v Horních Dubenkách *Větrné mlýny v ČR*
 - opravy mlýnů v Litultovicích, Chvalkovicích, Světlíku, Kořenci, Přemyslovicích

- vyšla kniha Dílo mlynářů a sekerníků II, (autoři Štěpán a Urbánek, kapitola Větrné mlýny Doubek), přednáška o větrných mlýnech při křtu knihy
- dokončena stavba repliky větrného mlýna v Jalubí
- zpracován posudek pro větrný mlýn ve Staré Vsi a konzultace k větrným mlýnům v Jalubí, Světlíku, Litultovicích, Budišově aj.
- Posouzení kulturně-historické hodnoty mlýna v Retzu (Doubek, Urbánek)

2009 – 39 + 2 čestní členové

- zájezd na severní Moravu a do jižního Polska (Stará Ves, Litultovice, Hlavnice) a skanzenu v Opole
- brigáda a stálá výstava *Větrné mlýny* ve Spálově
- Ruprechtov, výstava *Evropské větrné mlýny na pohlednicích*, autor B. Koč
- provedeno zaměření a zakreslení větrného mlýnku nad obcí Korňa (Slovensko)
- konzultace při opravách mlýnů Světlík, Jalubí, Stará Ves, podpora stavby v Borovnici
- zasedání sekce v Bítovanech a pocta L. Štěpánovi (autobusem TMvB)

2010 – 37 + 2 čestní členové

- zájezd na Slovensko (lodní mlýny) a do Rakousko, (lodní mlýny, větrné mlýny Retz a Podersdorf)
- přednáška v obci Vráble, Mašekov mlyn, Slovensko, *Větrný mlýnek s turbínou Korňa*
- zasedání v Brně v TMvB, Jarošův mlýn ve Veverské Bítýšce, expozice TMvB v Adamově a expozice historie hromadné dopravy, vodní mlýn v Býkovicích
- výstava v muzeu v Trutnově *Větrné mlýny severovýchodních Čech*
- výstavy: Ostrava – muzeum Mlejn, větrné mlýnky v obcích Žabeň a Řepišť, vždy s přednáškou *Větrné mlýnky*
- konzultace k opravě větrného mlýna Stará Ves
- článek do Ukrajinského mlynářského almanachu *Větrné mlýny v ČR*
- přednáška Valašské Meziříčí – *Větrné mlýny v ČR a SR* a příspěvek do publikace
- konference v muzeu Vysoké Mýto – *Úvod, Mlýnek Korňa, Spálov a Záchrana větrného mlýna ve Spálově*, Bř. Koč – *Od větrných mlýnů k větrným elektrárnám*

2011 – 39 + 2 čestní členové

- vydán **Kalendář větrných mlýnů 2011**
- předseda sekce absolvoval dvouletý kurz památkové péče na NPÚ Praha
- vydána publikace **Větrné mlýnky s turbínou**, TMvB
- vyrobená trička s logem sekce pro členy
- návrh a tisk první verze pexesa Větrné mlýny
- přednáška v Černé Hoře – *Větrné mlýny v ČR a v Moravském krasu*
- výstava *Kouzlo větrných mlýnů* a exkurze ve Šluknově
- letní tábor dětí ve Vratimově, přednáška *Větrné mlýny*
- stanovisko sekce ke stavu mlýna v osadě Stará Ves, Doubek, Kandler
- brigáda ve Spálově – video dokumentace B. Ludvík
- exkurze do Rumunska – skanzen Sibiu
- zájezd Dánsko I *Za Hamletem, Tuborgem a větrnými mlýny*
- zasedání sekce Jindřichovice pod Smrkem (*Od zrna k chlebu*)
- výstava v NZM Čáslav – *Od větrných mlýnů k větrným elektrárnám*, B. Koč
- pomoc s opravou mlýnů v Kořenci, Přemyslovicích, příprava stavby repliky v Borovnici
- Oslava **80 let čestné členky paní Bergmann** v Retzu, delegace 4 členů Sekce

2012 – 39 + 2 čestní členové

- zasedání sekce v obci Bítovany, Veselý kopec, na počest **80 let p. Štěpána**
- brigáda ve Spálově, instalace informačního stojanu
- zájezd *Větrné mlýny na Maďarských pustách*
- spolupráce na filmu *Větrné mlýny Moravského krasu*
- terénní průzkum větrných mlýnků s turbínou na severní Moravě (J. Doubek, R. Urbánek, K. Mlýnek)
- výkresy pro dva větrné mlýnky v obcích Václavovice a Bruzovice
- výstava v obci Šenov – *Větrné mlýnky s turbínou*

2013 – 35 + 2 čestní členové (Štěpán, Bergmann)

- výstava v expozici TMvB na veletrhu Regiontour Brno
- expedice do Litvy
- zasedání sekce v TMvB, cesta za větrnými mlýny u Chvalkovic, Jalubí, Kunkovic a Těšan

- dary: 10 000,- na obnovu mlýna v Borovnici,
1 000.- společnosti ProPamátky (a stejně každý další rok)
 - brigáda v Přemyslovicích, stavba převezeného větrného mlýnku s turbínou,
 - konference ve Vysokém Mýtě, referát *Mlýnky na severní Moravě a Mlýny u Spálova*
 - dokončení prací na větrném mlýně ve Spálově - brigáda sekce
 - opravy na mlýnech v Kořenci, Přemyslovicích, Budišově, Borovnici, Ruprechtově
 - rekonstrukce malých větrných mlýnků, projekty pro Řepiště a Václavovice (Doubek)
- 2014** - 35 + 2 čestní členové (Štěpán, Bergmann)
- výroční zasedání na vodním mlýně v Horních Dubenkách u Martina Chadima, výlet ke mlýnům u Příčova a Radvanova
 - zájezd do Francie a Belgie, ocenění J. Doubka plakétou FFAM, přednáška *Větrné mlýny v ČR*
 - konference K historii průmyslu 19. stol. v Brně a přednáška *Větrné mlýny na Moravě v 19. stol.*
 - konference Muzeum a proměny společnosti, přednáška *10 let sekce větrné mlýny*
 - konference ve Vysokém Mýtě - *Záchrana větrných mlýnků na Severní Moravě, Mapa království Českého z roku 1851*
- 2015** - 37 + 2 čestní členové
- přednáška ve Zlobicích *Větrné mlýny v ČR a SR*
 - konference ProPamátky v TMvB, asi 8 příspěvků o mlýnech
 - konference Muzea a proměny společnosti Brno, referát *10 let sekce Větrné mlýny*
 - výstava a přednáška ve Velkých Opatovicích *Kouzlo větrných mlýnů v ČR a na Malé Haně*
 - vydání aktualizovaného Pexesa č. 2
 - zájezd do Berlína - „větrná stodola“ v obci Saalow a Berlín
 - zájezd do Dánska II
 - výroba nových triček s logem
 - nový informační stojan pro malý mlýnek v Přemyslovicích
 - nové provedení stránek www.povetnik.cz
 - postavena replika větrného mlýnku v Bruzovicích (zaměření a projekt Doubek)
- 2016** - 36 +2 čestní členové
- výstava *10 let Sekce větrné mlýny* v prostorách TMvB
- oslava 150 let od postavení větrného mlýna v Kořenci, výstava
 - zasedání sekce v obci Loučka na Weselském mlýnu (NJ), trasa za mlýny u obcí Spálov, Partutovice, Choltice, Stará Ves, Brušperk, a malé mlýnky ve Václavovicích, Šenově, Řepišti a Bruzovicích
 - výstavy v H. Dubenkách, Vysokém Mýtě a Třebíči
 - přednášky v Bílovci, H. Dubenkách, Vysokém Mýtě a Třebíči
 - celodenní zkušební mletí na vodním mlýně v Býkovicích - dobré, ve Vysokém Chlumci - nevyšlo
 - konference ve Vysokém Mýtě, přednáška *Nové provedení stránek www.povetnik.cz*
- 2017** - 36 + 2 čestní členové
- setkání ve mlýně Vrátno, návštěva novostavby větrného mlýna v obci Krchleby
 - konzultace ke mlýnům Vrátno, Třebíč, Stará Ves, Poddvorov, Velké Těšany
 - informační stojan pro větrný mlýn v Přemyslovicích
 - zájezd sekce do Estonska
 - **zemřel náš čestný člen Luděk Štěpán**
- 2018** - 37 + 1 čestný člen (Therese Bergmann)
- zasedání sekce v Třebíči, návštěva větrných mlýnů v Budišově a Třebíči
 - vytištěny propagační pohlednice - 4 druhy
 - ocenění Jana Doubka titulem Rytíř památkové péče Jihomoravského kraje
 - expedice do Nizozemska, 6 dnů po kanálech na lodích, při zpáteční cestě mezinárodní muzeum mlýnů v Gifhornu (video pořídil B. Ludvík)
 - postaven malý mlýnek v Horní Datyni, (zaměření a projekt Doubek)
 - nová trička pro členy sekce
 - konference Vesnické technické objekty v Ústí n. O., prezentace *Přístupné větrné mlýny, Větrné mlýny v umění, Statistiky větrných mlýnů*
 - výstava v Ústí nad Orlicí - *Kouzlo větrných mlýnů*
 - přednáška ve Vlastivědném ústavu Olomouc, *Větrné mlýny v Česku*
 - konference NS Rokytnice, přednáška *Větrné mlýny v odborné literatuře*

- konzultace ke stavbě repliky ve skanzenu Rochus v Uherském Hradišti a k opravě mlýna v Holíči
 - dokončena rekonstrukce větrného mlýna ve Vrátně (Aleš Křemen)
- 2019** – 32 + 1 čestný člen
- výstava v Boskovicích *Kouzlo větrných mlýnů* a přednáška *Větrné mlýny na boskovicku*
 - zasedání sekce a prohlídka skanzenu v Rožnově p. R., návštěva větrných mlýnů ve Štípe, Rymicích (včetně výstavy), a v obcích Bařice-Těšany, Ruprechtov, Medůvka, Lípa u Zlína
 - nové Pexeso větrné mlýny č. 3 (s kontakty na všechny přístupné větrné mlýny v ČR)
 - konzultace při obnově mlýna Starý Poddvorov
 - konference Živé památky TMvB přednáška *Živé větrné mlýny a mlýnky v ČR*
 - konzultace o stavbě repliky mlýna ve skanzenu Krňovice,
 - přednáška na konferenci v Kouřimi *Větrný mlýn v Borovnici*
 - zpracovány zprávy **Revitalizace mlýna a návrh oprav pro mlýny Holíč, Třebíč** (Doubek), *Stará Ves, Poruba* (Kandler, Doubek).
 - Konference ÚnO – přednáška *Historie mlynářských rodů Bahnerů a Žantovských*
- 2020** – 29 + 1 čestný člen
- bez zasedání sekce (koronavirus)
 - vydána kniha Doubek, J., Koč, Bř.: **Co roztácel vítr**
 - výstava ve skanzenu Zubrnice *Kouzlo větrných mlýnů*
 - dokončena stavba replik větrných mlýnů v Borovnici a skanzenu Krňovice
 - navrženy a dodány tři informační tabule ke mlýnům Kořenec, Partutovice a mlýnku Přemyslovice
 - vydány **(d)omalovánky** s větrnými mlýny pro děti
- 2021** – 29 + 1 čestný člen
- setkání v Borovnici (místo dvoudenního zasedání z důvodu koronaviru)
 - slavnostně otevřeny pro veřejnost repliky mlýnů v Borovnici a Krňovicích
 - na www.povetnik.cz byly doplněny všechny stojící i zaniklé mlýny na území Čech (230 lokalit)

- konference Vesnické technické objekty Ústí n O. přednášky: *Představení knihy Co roztácel vítr, Novinky u větrných mlýnů v ČR, Obnova větrného mlýna v Třebíči*
 - otevřen opravený mlýn v Třebíči
 - přednáška v Brně: *Větrné mlýny a skupina Domino*
- 2022** – 29 + 1 čestný člen
- zasedání sekce v obci Borovnice, návštěva napodobenin mlýnů Bučičky, Černilov a repliky ve skanzenu Krňovice
 - přednáška v Muzeu Těšínska *Větrné mlýny a mlýnky na Těšínsku*
 - výstava v Dolním Újezdu: *Co roztácel vítr, Od větrných mlýnů k větrným elektrárnám k elektrárnám* (Doubek, Koč), a přednáška *Větrné mlýny v ČR*
 - konference v NS Příkazy, příspěvek *Větrné mlýny – novinky*
 - proběhl Mlynářský den a Mlynáři a sekerníci, Veselý kopec – ukázky mletí na kamenném složení
 - navržena a vyrobena informační tabule pro mlýn u obce Příčovy
 - začala oprava větrného mlýna v obci Hlavnice
 - vyšla publikace J. Doubek **Větrný mlýn na Kořenci**
 - **zemřela naše čestná členka paní Therese Bergmann z Retzu**
- 2023** – 28 členů
- zasedání sekce ve skanzenu Veselý kopec (zkušební mletí a prohlídka všech expozic a hamru)
 - akce s ukázkovým mletím na Veselém kopci v červnu *Kolo se točí a pšenice mele*, v září *Mlynáři a sekerníci*
 - pokračuje oprava mlýna v Hlavniči druhou etapou (P. Hajkr)
 - natáčení TV programu: **Co babička věděla** (R. Urbánek, J. Doubek) a **Technické klenoty** (J. Doubek)
 - objev torza větrného mlýna v Určicích, konzultace ohledně stavby repliky
- 2024** – 28 členů
- proběhl **Den otevřených vodních a větrných mlýnů** 0. ročník, 12 větrných mlýnů (organizace R. Šimek, J. Doubek)
 - proběhla akce **Den větru**, společná akce s větrnými elektrárnami, zapojeno 9 větrných mlýnů (organizace za větrné mlýny Bř. Koč)
 - umístění sochy patrona sv. Vinoka a požehnání mlýnu v Přemyslovicích

- mletí na Veselém kopci na akci **Mlynáři a sekerníci**
- pokračuje oprava mlýna v Hlavnici, (P. Hajkr)
- zahájena oprava mlýna v obci H. Životice, (P. Hajkr)
- expedice sekce do Německa – Lužice
- vydány dvě nové knihy: Doubek-Koč: **Větrné mlýny a čerpadla na starých pohlednicích**, Urbánek: **Mlynářský slovník**
- konference Technické venkovské stavby v Ústí n. O., přednáška *Větrné mlýny v posledních dvou letech*
- příspěvek do Ukrajinského mlynářského almanachu – *Mlynářské rody*
- exkurze pro Vlastivědné Muzeum Olomouc po větrných mlýnech Olomoucka
- přednáška v obci Rájec-Jestřebí *Větrné mlýny na Blanensku a okolí*
- výstava v obci Kořenec *Kouzlo větrných mlýnů*
- záchrana dvou objektů větrného čerpadla v Bohdíkově (SU) a zbytků mlýna ve Velké Skornici (UnO)

2025 – 28 členů

- proběhly Den otevřených vodních a větrných mlýnů – 1. ročník (18 větrných mlýnů) a Světový den větru – společná akce s větrnými elektrárnami, zapojeno 6 mlýnů
- výroční zasedání – 20 let od vzniku sekce Větrné mlýny, H. Dubenky, Chadimův mlýn, záři
- pokračují opravy: Hlavnice, H. Životice, Stará Ves, Kořenec (střecha),
- začaly práce na dostavbě větrného mlýna v obci Určice
- vyšly publikace: **20 let Sekce větrné mlýny a Větrný mlýn Přemyslovice**

Naši členové

Čestní členové

- ▶ Therese Bergmann – větrný mlýn Retz, fanda větrných mlýnů, účastnice zájezdů
- ▶ Luděk Štěpán – fanda obilních mlýnů, účastník zájezdů, zakladatel skanzenu Veselý kopec

Současní členové

- ▶ Babovák Jiří – fanda větrných mlýnů, účastník zájezdů
- ▶ Brzoňová Jana – fanda větrných mlýnů, účastnice zájezdů
- ▶ Červek Jan – majitel větrného mlýna ve Skaličce
- ▶ Doubek Jan – předseda sekce, pořadatel zájezdů a zasedání, majitel mlýna na Kořenci, odborník na větrné mlýny, správce portálu www.povetrnik.cz
- ▶ Doubek Michal – fanda větrných mlýnů
- ▶ Fidler Leopold – fanda větrných mlýnů, účastník zájezdů
- ▶ Hajkr Pavel – tesař, majitel mlýna v Přemyslovicích, účastník zájezdů, opravuje větrné mlýny
- ▶ Chadim Martin – fanda obilních mlýnů, majitel vodního mlýna v Horních Dubenkách
- ▶ Chvojka Jiří – fanda větrných mlýnů, iniciátor a správce mlýna v Borovnici
- ▶ Jouda Michal – fanda větrných mlýnů
- ▶ Kandler Jan – tesař, majitel větrného mlýna v Partutovicích, účastník zájezdů
- ▶ Koč Břetislav – novinář, pořadatel zahraničních zájezdů a zasedání, aktivní člen výboru sekce, odborník na větrná čerpadla a větrné elektrárny
- ▶ Koukol Ivo – majitel a zachránce větrného mlýna v Horním Podluží – Světlík
- ▶ Křeček Jan – majitel větrného mlýna v Huntířově
- ▶ Křemen Aleš – majitel a zachránce větrného mlýna ve Vrátně

- Mlýnek Karel – fanda větrných mlýnů a větrných mlýnů s turbínou, regionální badatel
- Mojžíšová Natálie – fanda větrných mlýnů, účastník zájezdů
- Mikyška František – sekerník, mistr řemesla, stavitel technologie větrného mlýna v Borovnici
- Prát Stanislav – fanda větrných mlýnů, regionální badatel, účastník zájezdů
- Procházka Luboš – fanda větrných mlýnů, ředitel muzea, účastník zájezdů
- OU Litultovice – majitel větrného mlýna v Cholticích
- Sigmund Petr – majitel větrného mlýna v Chvalkovicích
- Sládková Blanka – majitelka unikátního mlýna v Ruprechtově
- Svobodová Eva – členka výboru, fanda větrných mlýnů, účastnice zájezdů
- Šimek Rudolf – fanda obilních mlýnů, odborník na vodní mlýny, autor www.vodnimlyny.cz
- Tuzar Bohumil – majitel novostavby mlýnu s muzeem v Krchlebech
- Urbánek Radim – člen výboru, ředitel Městského muzea v Ústí nad Orlicí a pořadatel odborných konferencí, expert na vodní mlýny, účastník zájezdů
- Válka Miroslav – fanda větrných mlýnů, etnograf, účastník zájezdů
- Veselý Petr – vydavatel Hasačerta, fanda větrných mlýnů, autor prvních stránek ww.povetnik.cz, člen výboru

Bývalí členové

- Bělíková Vladislava – fanda větrných mlýnů, etnografka
- Juriga Roman – fanda větrných mlýnů
- Ludvík Bedřich – fanda větrných mlýnů, tvůrce filmových dokumentů, účastník zájezdů
- Noubelovi – fandové větrných mlýnů, organizátoři zájezdu do Francie
- Romfeld Rado – bývalý majitel větrného mlýna v Cholticích
- Sigmund František – bývalý majitel větrného mlýna Chvalkovice
- Tesařová Jitka – majitelka větrného mlýna v Budišově

Evropou za větrnými mlýny, aneb kde jsme byli

2006 SRN GIFHORN – mezinárodní muzeum nejen větrných mlýnů, úžasné modely mlýnů vlastnoručně vyrobených Horstem Wroblem, zakladatelem muzea. Byl nás tehdy plný středně velký autobus.

*Modely větrných mlýnů ve skanzenu v Gifhornu (SRN)
a jeho zakladatel i tvůrce modelů Horst Wrobel*

Zapřevování křídel větrného mlýna v Retzu (Rakousko)

2007 POLSKO – větrné mlýny okolo Lešna a Poznaně, skanzen Lednogóra (11 větrných mlýnů), Jarazcu – muzeum mlynářství, Wolsztyn – nejstarší větrný mlýn v Evropě z r. 1603.

2008 RAKOUSKO – unikátní lodní mlýn, v tom čase částečně potopený, ale postupně zvedaný na hladinu a samozřejmě návštěva u paní Bergmann na větrném mlýně v Retzu. Navíc kamenolom na mlýnské kameny v Pergu.

V kamenolomu na mlýnské kameny v Pergu (Rakousko)

Model větrného mlýna ve skanzenu v Sibiu (Rumunsko)

Mlynářské zátiší ve větrném mlýnu v Ringstedu (Dánsko)

2009 POLSKO – první den sraz a několik větrných mlýnů na severní Moravě, pak několik dost chátrajících větrníků v Polsku.

2010 SLOVENSKO a RAKOUSKO – na Slovensku dva vodní mlýny na ramenech Dunaje, jeden na břehu, druhý lodní, v Rakousku druhý (ze dvou) vybavených rakouských větrných mlýn v Podersdorfu u Neziderského jezera, pak opět „povinná“ zastávka i v Retzu.

2011 RUMUNSKO – blesková dlouhá cesta do skanzenu v Sibiu s větrnými i vodními mlýny (a dalšími historickými industriálními objekty rumunského venkova).

2011 DÁNSKO I – osmidenní cesta půjčenou Fiat-Multiplou, s první zastávkou u větrného mlýna na severu Německa, pak přes Kodaň do skanzenu Lyngby (samozřejmě s větrníky), v areálu muzea města Ringsted funkční větrný mlýn v chodu, návštěva muzea Poul la Coura, tvůrce první větrné elektrárny v Evropě a ostrůvku Fur s jedním ze tří dochovaných farmářských mlýnků, i když právě bez lopat, Kolding s větrným mlýnem jako komunitním centrem a chráněnou dílnou a na závěr prohlídka větrných čerpadel s Archimédovým

mi šrouby pro odvodňování pastvin na západním pobřeží Jutského poloostrova.

2012 MAĎARSKO se sedmi větrnými mlýny v různém stavu a s různým využitím, ve skanzenu Ópusztasér kromě jednoho klasického mohutného Holanďana i dva větrné mini mlýnky, jeden zděný holanďan, jeden dřevěný otočný na sloupu. U Kecskemétu mohutný zděný větrný mlýn-csárda, bohužel s děravou střechou a 3 větrné mlýny v Szoproni.

2013 LITVA – skanzen v Kaunasu (mj. větrný minimlýnek s 8 lopatami), úžasná Kurská kosa (sice bez větrníků, ale s pestrými větrnými korouhvičkami), Větrný mlýn – restaurace u města Šeduva.

2014 FRANCIE s průjezdem cípem Belgie i Nizozemska, program ve Francii se základnou v Lille a s výjezdy do okolí až k Atlantiku pod nesmluvným vedením (přesněji **velením**) **Jeanem Bruggemanem**, znalcem a restaurátorem větrných mlýnů ve Francii, ale i v Belgii, tvůrcem a majitelem muzea o větrných mlýnech na okraji Lille.

2015 DÁNSKO II – aneb co jsme při první cestě r. 2011 vše nestihli... Větrníky tentokrát zůstaly trochu v pozadí, zato jsme prozkoumali malý mlýnek s rotorem nad střechou mohutné stodoly na lokalitě Osterkilt, který mohl pohánět i mlátičku.

2015 SRN BERLÍN – motivací byla především návštěva unikátní „větrné stodoly“ v obci Saalow jižně od Berlína, ve svém mohutném dřevěném mlýně nás pak přivítal spisovatel Dr. Jürgen Neffe.

Nahoře/ Účastníci zájezdu před poutačem větrného mlýna a kovářského muzea v obci Tés (Maďarsko)

Dole/ Předání čestné plakety FIAM panem Bruggemanem (Francie)

V Postupimi u Berlína jsme navštívili větrný mlýn u zámku Sansouci, závěrem II. světové války zcela zničený, po r. 1990 obnoven jako plnohodnotná replika s funkčním vybavením a mletím (když nevané vítr, tak na elektromotor, i s otáčejícími se křídly).

2017 ESTONSKO – cesta novým stylem, letecky do Tallinnu, půjčenými auty po estonských ostrovech Saaremaa, Hiumaa a Muhu, unikátní skupina 6 větrných mlýnů u městečka Angla na ostrově Saaremaa, skanzen na Muhu. Jednodenní výpad do Hel-

Nahoře/ Unikátní „větrná stodola“ v obci Saalow (SRN)

Dole/ Větrné mlýny ve skanzenu v obci Angla na ostrově Saaremaa v Estonsku

sinek, skanzen v Tallinnu, a letecky zpět.
2017 NIZOZEMSKO – flotila tří pronajatých lodí pod vlajkou ČR a Sekce větrných mlýnů týden po kanálech od mlýna ke mlýnu (i k dalším pozoruhodnostem), skanzen s 19 mlýny u Kinderdijku různého využití (k tradičnímu mletí, čerpadla, lisovny olejí, pily...)

2024 SRN – přes mlýn u Kottmarsdorfu (asi 20 km od Varnsdoru) k areálu Krabtmuehle u města Hoyerswerda s kombinací větrného čerpadla, které mělo teoreticky dodávat přes nadzemní vant-roky vodu na pohon vodního mlýna. Zastávky u dvou rekultivo-vaných areálů po povrchové těžbě u Boxdorfu a u Zittau.

Jedna z lodí naší flotily při plavbě v Nizozemsku

Absolvované cesty jsou možnou inspirací a zdrojem informací pro ty, kteří by chtěli do zmíněných zemí a míst zajet. K dispozici máme mapy, popisy tras, zajímavá místa (nejen s větrnými mlýny), turistické průvodce, letáky o pozoruhodnostech i vlastní zkušenosti. Rádi pomůžeme našim následovníkům s přípravou cesty, a možná se i připojíme.

Břetislav Koč, Jan Doubek, průzkumníci

A co dál?

Je příjemné konstatovat, že žádný větrný mlýn v ČR už není v ohrožení. Poslední dva problémové v Hlavnicích a v Horních Životicích jsou už v odborné péči Pavla Hajkra. Stále si budeme pomáhat s opravami a údržbou u zachovaných objektů.

U stavby dalších replik se pokusíme dohlédnout na to, aby nestály v nevhodném prostředí (jako v Rožnově uprostřed vysokých stromů), nebo aby se do strohého výrobního prostředí nedostaly nevhodné moderní zdobné prvky (jako zábradlí ve skanzenu Krňovice a ve mlýně v Medůvce). Budeme se podílet na dostavbě větrného mlýny v obci Určice, který využije v kůlně dobře utajený a náhodně objevený základ mlýna německého typu.

Na to, že větrným mlýnem nazývají různí stavitelé nejrozumnější stavby a stavbičky pouze připomínající mlýn, bohužel vliv nemáme. Jen nás mrzí, že tím matou veřejnost. Jedná se např. Bukovany, zoopark Chomutov, Bučičky, Černilov aj.

Nadále se budeme vzájemně informovat formou zpravodaje a každoročních setkání. Pořád je ještě dost možností k pátrání v archívech. Často nám v doplňování informací pomáhají regionální badatelé, kteří vhodně doplňují materiály na www.povetrnik.cz.

Naším hlavním úkolem je a bude větrné mlýny představovat široké veřejnosti. Budeme pokračovat v propagaci formou výstav, přednášek, exkurzí, pořadů v rádiu a když se to podaří i v TV. Zajímavé jsou nové akce fungující v evropském kontextu, a to Den otevřených mlýnů (zapojeno bylo přes 50 mlýnů z toho 18 větrných) a Světový den větru, u kterých letos proběhl úspěšně první ročník. Dál budeme zájemcům nabízet pexeso, (d)omalovánky a pohledy, společně s již vydanými publikacemi. A publikace o dalších mlýnech budou následovat (letos o Přemyslovicích). Také nám ještě zbývá na [www](http://www.povetrnik.cz) stránkách doplnit

Jan Doubek

Břetislav Koč

asi 500 lokalit, kde někdy v historii větrný mlýn na Moravě stával.

Letos se stane naším čestným členem František Mikyška, mistr sekerník, Nositel tradice lidového řemesla, realizátor více než stovky vodních kol a nového mlecího složení na větrném mlýně v Borovnici.

Jan Doubek, Břetislav Koč

Autoři fotografií:

- Doubek Jan, Břetislav Koč

Použité zkratky:

- TIMS – The international Molinological Society
- FFAM – Francouzská federace sdružení pro zachování mlýnů
- IM – International Molinology (časopis TIMS)
- TMvB – Technické muzeum v Brně
- NZM – Národní zemědělské muzeum
- ÚnO – Ústí nad Orlicí
- NS – Národopisná společnost
- čp. – číslo popisné

Dvacet let Sekce větrné mlýny Kruhu přátel Technického muzea v Brně

Jan Doubek , Břetislav Koč

Obálka Jan Doubek a Marek Přikryl.
Grafická úprava, technická redakce
a sazba podle osnovy autora Marek Přikryl.
Vydáno bez jazykové redakce českého textu.

Vydala vlastním nákladem
Sekce větrné mlýny Kruhu přátel Technického muzea v Brně
v nakladatelství
Marek Přikryl - Mare-Czech,
Křivenická 426/42, Praha 8-Čimice,
objednávky na e-mail:
doubek.mlyny@vetrnemlyny.info
nakladatelstvi@mare-czech.cz,
www.povetrnik.cz, www.mare-czech.cz,
v nakladatelství Mare-Czech
číslo publikace 207, v edici VLNA svazek 61.
Vydání 1., Praha- Býkovice 2025.

ISBN: 978-80-53050-06-7

Tisk a vazba powerprint s.r.o.

Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována nebo kopírována v podobě mechanické, elektronické anebo šířena jakýmkoliv jiným informačním systémem bez předcházejícího souhlasu držitelů autorských práv.